

[Klaus Hækkerup]

nelse, altså også den fornødne studiekompetence. Uddannelsen skal bygge på vekseluddannelsesprincippet – altså skole og praktik – og de unge skal sikres en praktikplads. Deres retsstilling skal styrkes, uddannelserne skal finansieres af det offentlige, og de unge skal sikres støtte under uddannelsen. Det er de principper, der ligger til grund for Socialdemokratiets holdning.

Socialdemokratiet er på mange områder enig i det oplæg, der er givet i betænkningen vedrørende de erhvervsfaglige grunduddannelser. Det gælder om at få brede grunduddannelser, der lægger op til en senere specialisering, således at de unge ikke fra starten er bundet til en bestemt uddannelse, men bevarer muligheden for et senere valg. Herved har vi det bedste grundlag for at nedbringe de alt for høje frafaldsprocenter, der desværre også gør sig gældende inden for de faglige grunduddannelser.

Det er også vigtigt, at det uddannelsessystem, vi tilrettelægger, åbner mulighed for en hurtig og smidig tilpasning af uddannelserne til samfundsudviklingen og til erhvervsudviklingen, sådan som vi har set eksempler på, f.eks. på plastområdet.

Vi har i Socialdemokratiet som vores udgangspunkt for de fortsatte forhandlinger om lovforslaget, at man alene bruger efg-adgangsvejen. En stærk vekselvirkning mellem praktik og skoleophold giver eleverne både det teoretiske grundlag for uddannelsen og det helt væsentlige indslag af praktisk arbejde, som mange elever så stærkt ønsker sig, efter at de har forladt folkeskolen.

I betænkningen om de erhvervsfaglige grunduddannelser er der af flertallet indstillet to ligeværdige adgangsveje, nemlig enten en basisuddannelse på skolen af 40 ugers varighed eller praktikophold i en virksomhed i henhold til en uddannelsesaftale og en basisundervisning på skolen af mindst 20 ugers varighed.

Ministerens lovforslag går endnu videre og har i nogen udstrækning fulgt mindretallets forslag. Det er lidt uklart, men det ser ud, som om der nu mangler det, vi sigter imod, nemlig en klar sammenhæng i det indledende forløb af uddannelsen. Vi frygter, at det får den følge, at det bliver en kvalitativt dårligere uddannelse. Det kan vi selvfølgelig ikke drøfte til bunds i dag, og vi vil vende tilbage til det under forhandlingerne om lovforslaget.

For Socialdemokratiet er det også centralt, at en bestemmelse svarende til lærlingelovens § 1, som sikrer, at der ikke ansættes unge under 18 år til beskæftigelse med fagligt arbejde, uden at det sker i forbindelse med indgåelse af en uddannelsesaftale, opretholdes i den lov, der bliver endeligt vedtaget af Folketinget. Det er i virkeligheden for os det centrale grundlag for at sikre dansk arbejdskraft et højt fagligt stade, og vi er uforstående over for, at det er gledet ud af ministerens lovforslag.

Et af de områder, hvor vi effektivt kan fremme ligestillingen mellem mænd og kvinder, er netop på uddannelsesområdet. På arbejdsmarkedet har vi stadig i dag store forskelle med særlige mandefag og særlige kvindefag. Vi skal derfor også tilrettelægge de nye erhvervsfaglige grunduddannelser, så det bliver attraktivt for kvinderne at søge ind i de traditionelle mandefag og omvendt selvfølgelig for mændene at søge ind i de traditionelle kvindefag.

En garanti for praktikplads til de unge er helt central for os. Hvis denne form skal lykkes, og hvis den skal give de unge en følelse af, at det er meningsfyldt at gå igennem en uddannelse, skal der selvfølgelig også være en praktikplads, når de har afsluttet basisåret. Vi savner meget nogle klare bestemmelser i lovforslaget.

Vi ønsker også, at en række nye uddannelser inddrages under efg-uddannelserne, bl.a. social- og sundhedsuddannelserne, etatsuddannelserne og landmandsuddannelserne.

Højere handelseksamen og højere teknisk eksamen skal placeres stærkere i uddannelsesbilledet, og vi må snart have afklaret, hvor de skal placeres. Efter vores opfattelse bør de placeres som et led i de erhvervsfaglige grunduddannelser.

Hvis man mener det alvorligt, at der skal være to ligeværdige adgangsveje efter ministerens forslag, så skal der også sikres de unge ensartet økonomisk godtgørelse allerede fra påbegyndelsen af uddannelserne, så det ikke bliver indtægtsmuligheder eller støttemuligheder, der er afgørende for valget, men en objektiv afvejning af, hvad der uddannelsesmæssigt er bedst.

Vi så gerne, at uddannelserne blev gjort effektive, og at frafaldsprocenterne blev nedbragt, og det mål kan vi nå ved at gøre uddannelserne så attraktive, så inspirerende og så virkelighedsnære som overhovedet muligt. Samtidig skal vi selvfølgelig gøre uddannelsessyste-